

Verslag deelsessie 2

Aardwarmtelab gemeente Nieuwegein

22 april 2021

Opening

Silke Nieuwenhuis, werkzaam bij OverMorgen, opent de bijeenkomst en heet iedereen van harte welkom. OverMorgen is door de gemeente Nieuwegein gevraagd om de bijeenkomsten inhoudelijk en procesmatig te ondersteunen.

Deze bijeenkomst is bedoeld om input op te halen voor het afwegingskader aardwarmte en dan met name ten aanzien van de criteria en indicatoren die daarin verwerkt zijn.

We doorlopen de thema's aan de hand van de volgende vragen:

- Kunt u zich vinden in deze indicatoren?
- Welke aanpassingen of aanvullingen heeft u?
- Wat kunt u verder meegeven over de gewenste samenhang?

Criteria/indicatoren veiligheid

Indicator: Transparant delen door initiatiefnemer van alle veiligheidsinformatie, zoals deze ook gedeeld worden bij de aanvraag van de vergunningen bij het ministerie van EZK.

Opmerking: Om welke informatie gaat het?

Reactie: Gaat om alle informatie rondom veiligheid en vergunningen.

Opmerking: Er moet een toets zijn welke veiligheidsinformatie allemaal (wettelijk) gedeeld moet worden.

Reactie: Dat is iets wat de gemeente voor ogen heeft. Er gaat een onderscheid gemaakt worden tussen wat al wettelijk bepaald is. En aan jullie de vraag wat vinden we van de zaken die nog niet wettelijk zijn vastgelegd.

Indicator: De initiatiefnemer legt zich hierop vast in een SOK.

Opmerking: Tussen welke partijen wordt de SOK gesloten?

Indicator: Gemeente neemt deel aan het veiligheidsoverleg.

Opmerking: Welke partijen nemen deel aan het veiligheidsoverleg?

Indicator: Aandachtspunten genoemd door inwoners of belanghebbenden worden in het veiligheidsplan geadresseerd

Indicator: Externe adviseurs die gemeente eventueel inschakelt voor een second opinion (zoals bijvoorbeeld het ICO Aardwarmte) brengen een positief advies uit

Indicator: Het project/de initiatiefnemer bindt zich aan een landelijke schaderegeling en een landelijk schadeprotocol

Opmerking: Ik heb begrepen dat niet alles is gedekt door de huidige wetgeving. Hoe kunnen we borgen dat toch alles goed geregeld is? Wij kennen de wetgeving niet dus wij kunnen ook niet aangeven wat er in de wetgeving ontbreekt. Hoe kunnen we dan toetsen en er iets van vinden?

Reactie: Het gaat er vooral om om aan te geven wat jullie belangrijk vinden en dan gaat de projectgroep toetsen of dat al geregeld is in landelijke wetgeving of niet.

Opmerking: Omdat wij niet alles weten zou het kunnen dat we belangrijke zaken missen omdat we het niet goed kunnen overzien.

Reactie: Veel is gedekt in bestaande wetgeving en dat wordt meegenomen in het afwegingskader. Dit gaat om de plussen op het afwegingskader.

Opmerking: Waarom wordt hier niet een volledige MER doorlopen?

Reactie: Er wordt een MER-toets gedaan en daaruit moet blijken of er een volledige MER moet worden doorlopen. Maar dat is pas in een later stadium. In het afwegingskader wordt ook opgenomen welke punten er in de MER aan bod moeten komen. De MER wordt door de provincie getoetst, de gemeente heeft hierop geen invloed maar de gemeente bewaakt wel of de stappen die doorlopen moeten worden ook daadwerkelijk worden doorlopen.

Opmerking: Ik zou juist nu al de resultaten van die MER willen weten want dan kunnen we op basis van die feiten een besluit nemen.

Reactie: Het gaat nu om een afwegingskader voor een principebesluit, het gaat nog niet om een specifieke locatie. Het gaat nu om het vaststellen van criteria met concrete indicatoren.

Indicator: Resultaten van seismologische monitoring worden digitaal gedeeld

Indicator: Het veiligheidsplan van het project maakt op toegankelijke wijze inzichtelijk bij welke omstandigheden of meetwaarden het boren of winnen wordt gestopt en welke procedure hiervoor geldt.

Opmerking: Ik vind dat ergens geregeld moet worden dat fracking verboden is. Fracking kan aangevraagd worden en dan goedgekeurd of niet goedgekeurd wordt op basis van veiligheid. Het moet getoetst worden of het veilig kan worden uitgevoerd.

Opmerking: Een hele tijd geleden is fracken ook in de raad besproken in een ander verband en toen is de beslissing genomen dat er in Nieuwegein geen fracking meer wordt uitgevoerd. Dat heeft dan consequenties voor de uitvoering van deze plannen.

Reactie: Niet noodzakelijkerwijs want er kan ook aardwarmte worden gewonnen zonder fracking. Het ligt aan de aard van de gesteentelaag. Als die laag is zoals verwacht dan is het goed mogelijk om aardwarmte te winnen zonder fracking.

Opmerking: Dan is het dus nodig om op te nemen dat er geen aardwarmte kan worden gewonnen in Nieuwegein als dat niet zonder fracking kan.

Reactie: Als dat een vereiste is in de criteria dan houdt het inderdaad op. Hans voegt toe dat Warmtebron Utrecht onder geen beding fracking wil toepassen maar het is goed om dit als criteria op te nemen.

Indicator: De initiatiefnemer conformeert zich aan de uitkomsten van de werkgroep veiligheid en schade. De uitkomsten worden vastgelegd in een SOK.

Opmerking: Is de informatie en input van vorige week ook gedeeld met de gemeenteraadsleden?

Reactie: Ja die informatie is afgelopen vrijdag gedeeld door middel van het raadsnieuws.

Criteria/indicatoren duurzaamheid

Indicator: Het initiatief draagt bij in de totaal mix van het stadswarmtenet bij ter orde-grootte van minimaal 4.000 – 6.000 woningen

Opmerkingen:

- Hoe duurzaam is het initiatief? Onderzoeksresultaten beschikbaar maken.
- Per initiatief? Project? Winning of boring?
- Een initiatief moet er aan bijdragen dat er een duidelijke verduurzaming plaatsvindt van de stadsverwarming. Dus een echte verbetering t.a.v. andere maatregelen/huidige situatie en die ook op langere termijn een grote duurzaamheidswinst blijft geven.

Indicator: De initiatiefnemer presenteert maatregelen voor het minimaliseren van warmteverliezen in het warmtenet.

Indicator: De initiatiefnemer presenteert maatregelen voor het mitigeren van de bijvangst (aardgas dat mee kan komen met aardwarmtewinning).

Opmerking: Waar worden de maatregelen gepresenteerd en opgenomen?

Indicator: De initiatiefnemer presenteert een onderbouwd en door de gemeente desgewenst via een second opinion toetsbaar plan over haar circulariteitsstrategie voor het project conform de R-ladder 2020 van het PBL (Rethink productontwerp, reduce , re-use, repair etc)

Opmerking: Vooraf moet duidelijk zijn of er meerdere doubletten in de planning staan. En zo ja hoeveel meer. Is er mogelijk ook ruimte voor meerdere initiatieven. Zou ook een maximum aan moeten zitten. Zouden we aardwarmte willen gebruiken voor het hele netwerk of gebruiken we verschillende bronnen. Elke keer weer de discussie krijgen als we nieuwe doubletten neer willen zetten. Wanneer is het genoeg?

Reactie: Het afwegingskader geldt voor alle initiatieven.

Criteria/indicatoren maatschappelijke aanvaardbaarheid

Indicator: Initiatiefnemer richt de inwonersparticipatie in. Ze maakt hiertoe met de gemeente een overall plan voor het betrekken van stakeholders en omwonenden (omgevingsmanagement) in alle fasen van het project).

Opmerking: Gemeente levert zelf ook een omgevingsmanager om dit goed vorm te geven.

Indicator: De initiatiefnemer, de gemeente, de inwoners (m.a.w. de driehoek, zoals geformuleerd in het ICO advies) zijn in alle fasen van de voorbereiding en de winning aanspreekbaar en leggen verantwoording af over besluiten die zij nemen vanuit hun rol en verantwoordelijkheid.

Opmerking: Vastleggen wanneer de omgeving voldoende betrokken is.

Indicator: Afspraken tussen initiatiefnemer en gemeente, om de belangen van inwoners van Nieuwegein te borgen, zijn transparant en toegankelijk.

Indicator: Initiatiefnemer bindt zich aan een landelijke schaderegeling en een schadeprotocol dat rechthebbenden garanties biedt over tijdige en volledige vergoeding van eventuele schade.

Indicator: De initiatiefnemer gaat een SOK met de gemeente aan waarin aangaande schade aanvullend ten opzichte van de voorgaande indicator het volgende aanvullend is opgenomen: wijze van afhandeling van schade, type te verzekeren schade en som van de te verzekeren schade

Opmerking: Goed nagaan of dit afdoende is. Gezien de ontwikkelingen in Groningen is er weinig vertrouwen in de landelijke schaderegelingen. Kan de gemeente nog meer afspraken maken?

Reactie: Daar wordt naar gekeken in de samenwerkingsovereenkomst, regelingen bovenop de landelijke regelingen. De werkgroep schade en veiligheid kijkt hier ook naar; die buigen is zich over de verzekering waarover ook al gesproken is.

Opmerkingen:

- Aanvullende afspraken over bewijslast en vergoedingen.
- Omkering bewijslast, dus bij initiatiefnemer. Geeft meer vertrouwen.
- Met aanvullende afspraken willen we voorkomen dat mensen moeten gaan touwtrekken over schade. Dus meteen een vergoeding kunnen uitkeren en de bewijslast pas achteraf zodat mensen niet jarenlang in de ellende hoeven zitten. Eventuele onterechte schadevergoeding later terugvorderen.
- Klankbordgroep instellen. Betrokkenheid van de wijknetwerken.

Criteria/indicatoren ruimtelijke inpassing

Opmerking:

Toevoegen criterium externe veiligheid. Zie geeltje onder veiligheid. Begrippen plaatsgebonden risico en verantwoording groepsrisico als indicator opnemen. Externe veiligheid gaat over de opslag en transport van gevaarlijke stoffen. Dat is hier niet zo van toepassing maar er kunnen ook kleine hoeveelheden gas vrijkomen dus daarom is het wel degelijk relevant om ook hier risicoberekeningen uit te voeren. In de bestaande wetgeving is dit nog niet goed uitgewerkt. Een conceptaanpassing van het besluit kwaliteit en leefomgeving waar het mogelijk onder zou kunnen vallen maar de specialisten zijn het hier niet over eens of dat zou kunnen gebeuren.

Indicator: Het initiatief zorgt niet voor onoverkomelijke verkeerskundige belemmeringen.

Indicator: Het initiatief stuit niet op onoverkomelijke archeologische of cultuurhistorische belemmeringen.

Indicator: Het initiatief zorgt niet voor onoverkomelijke belemmeringen qua flora en fauna en gebiedsbescherming

Opmerkingen:

- Geen groen opofferen
- Bij deze beide criteria is onoverkomelijke belemmeringen te zacht uitgedrukt. Beide onderdelen moeten gewoon goed beschermd zijn.

Indicator: Het initiatief heeft geen negatief effect op bodemkwaliteit

Indicator: Het is navolgbaar onderbouwd waarom dit een locatie is die voldoet aan de criteria en bij meerdere geschikte locaties het meest geschikt is.

Indicator: Het initiatief is inpasbaar in een bestemmingsplan of er ligt een positief besluit over een principeverzoek voor aanpassing van het bestemmingsplan.

Indicator: Het initiatief neemt maatregelen voor een positieve bijdrage aan de stedenbouwkundige structuur en ruimtelijke kwaliteit

Indicator: Het initiatief vormt geen belemmering voor voorzienbare toekomstige ontwikkelingen in de omgeving.

Indicator: De functie veroorzaakt geen permanente overlast voor de omgeving (geluid, stank, licht, etc.)

Indicator: De inrichting van de boorlocatie vormt geen onoverkomelijke hinder voor de nabije omgeving.

Indicator: De initiatiefnemer draagt zorg voor de oplevering van een nette oplevering van de gebruikt grond.

Opmerkingen:

- SodM ziet toe op het verlaten van de putten. Dat is geregeld in de mijnwet.
- De gronden moeten met dezelfde kwaliteit worden achtergelaten als bij aanvang van het project.

Criteria/indicatoren vergunningen

Indicator: De initiatiefnemer verklaart bereid om een SOK aan te gaan met de gemeente

Toevoeging: Met WBU is deze optie besproken, maar de raad heeft specifiek gevraagd om een SOK te maken voor alle initiatieven.

Indicator: De initiatiefnemer legt bij het locatievoorstel een volwaardig plan van aanpak over de volgende fase.

Indicator: Zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag EZK betrekken gemeente Nieuwegein maximaal bij uitwisseling en beoordeling informatie inzake de door de initiatiefnemer aan te vragen vergunningen.

Opmerkingen:

- Rol van de gemeente na het verstrekken van de vergunning is nog onduidelijk. Afspraken maken welke rol gemeente heeft na afgifte vergunning.
- Zou voor een deel in het winningsplan moeten komen te staan die als plan moet worden ingediend bij EZK (mijnwettelijk). De gemeente en provincie hebben een rol in de beoordeling van dit plan.